

YAVUZ ÖZKAN (YÖNETMEN)

Ramazan GÜNDOĞAN¹

Anahtar Kelimeler: Yavuz Özkan, Sinema, Yozgat, Auteur, Yönetmen.

(21 Temmuz 1942, Yozgat – 21 Mayıs 2019, İstanbul)

Türk sinema yönetmeni, senarist, yapımcı ve oyuncu. Türkiye’de auteur sinemasının önde gelen temsilcilerinden biri olarak kabul edilir.

Hayatı ve Kariyeri

Yavuz Özkan, 1942 yılında Yozgat’ta doğdu. 1962–1965 yılları arasında Kütahya’da bir madende işçi olarak çalıştı. Bu deneyim, ileride sinemasında belirgin biçimde görülecek olan işçi sınıfı temalarının temelini oluşturdu. 1966 yılında dergi yayıncılığına başladı ve bu süreçte öyküler yazdı. Tiyatroya yönelerek Kocaeli Tiyatrosu’nun kurucuları arasında yer aldı. 1970’li yılların başında kısa filmler çekerek ve senaryolar yazarak sinemaya adım attı. 1978 tarihli *Maden* ve 1979 tarihli *Demiryol* ile Türkiye işçi sınıfının mücadelesini sinemaya taşıdı. *Maden* filmiyle Antalya Altın Portakal Film Festivali’nde En İyi Film Ödülü kazanarak büyük ses getirdi. 1980 yılında Paris’e giden Özkan, burada Fransız televizyonu için *Sevgiliye Mektuplar* ve *Son Savaşçı* adlı yapımları yazıp yönetti. Aynı dönemde *Suyun Altındaki Ağaç* filminde oyuncu olarak da yer aldı. 1987’de Türkiye’ye döndükten sonra üretkenliğini sürdürdü. 1991 yılında iki arkadaşıyla birlikte TÜRSAK’ı (Türkiye Sinema ve Audiovisuel Vakfı) kurdu. 1995’te kurduğu Z-1 Film Atölyesi ile ücretsiz sinema eğitimi vererek birçok genç sinemacının yetişmesine katkı sağladı. İstanbul’da Aşk adlı belgeseli 2010 yılında yönetti ve bu onun yönettiği son filmi oldu. 2010-2013 yılları arasında Howard Zinn’in *Marx in Soho* adlı tiyatro eserini senaryolaştırdı. Alman-Fransız-Amerikan ortak yapımı olan *Marx Döndü* sinema filmi üzerine çalışmalar yaptı. 2018 yılında ise son projesi olan *Efsane* adlı filminin senaryosunu tamamladı. Film çekemedi 21 Mayıs 2019’da İstanbul’da hayatını kaybetti. Yönetmen, kariyeri boyunca ulusal ve uluslararası film festivallerinde çok sayıda ödül kazanmıştır. *Maden* ve *Demiryol* filmleriyle Antalya Film Şenliği’nde En İyi Film ve En İyi Yönetmen ödüllerine layık görülmüştür. *Ateş Üstünde Yürümek*, Antalya Film Şenliği’nde En İyi Yönetmen, En İyi İkinci Film ve Halk Jürisi En İyi Film ödüllerini kazanmıştır. *İki Kadın* ile İstanbul ve Ankara film festivallerinde En İyi Film ve En İyi Yönetmen, İskenderiye Film Festivali’nde En İyi

¹ Öğr. Gör. Dr. | ORCID: 0000-0003-4433-9287 | E-Posta: ramazan.gundogan@yobu.edu.tr
Yozgat Bozok Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Radyo, Televizyon ve Sinema Bölümü, Yozgat, Türkiye

Senaryo ödülleri almıştır. *Bir Sonbahar Hikâyesi*, İstanbul Film Festivali, Ankara Film Festivali ve Altın Koza'da En İyi Film; Ankara ve İskenderiye film festivallerinde En İyi Senaryo; Ankara Film Festivali'nde ise En İyi Yönetmen ödülleri değer görülmüştür. *Yengeç Sepeti*, Antalya Film Şenliği'nde En İyi Film ve En İyi Yönetmen, İstanbul Film Festivali'nde Jüri Özel Ödülü kazanırken; *Hayal Kurma Oyunları* (2004) Antalya ve Altın Koza film festivallerinde Halk Jürisi Ödülü ile ödüllendirilmiştir. 1970'li yıllarda sinemaya başlayan yönetmen, *2X2=5* (1974), *Yarış* (1975), *Vardiya* (1976), *İstanbul* (1977), *Maden* (1978), *Demiryol* (1979), *Sevgiliye Mektuplar* (1982), *Son Savaşçı* (1985), *Yağmur Kaçakları* (1987), *Umut Yarına Kaldı* (1988), *Filim Bitti* (1989), *Ateş Üstünde Yürümek* (1991), *İki Kadın* (1992), *Bir Sonbahar Hikâyesi ve Yengeç Sepeti* (1994), *Bir Kadının Anatomisi* (1995), *Bir Erkeğin Anatomisi* (1996), *Hayal Kurma Oyunları* (1999) ve *İlkbahar Sonbahar* (2009) filmlerini yönetmiştir. Ayrıca İstanbul'da *Aşk* (2010) adlı belgeseli çekmiş; kariyerinin ilk yıllarında çeşitli filmlerde oyuncu olarak yer almış, reklam filmleri ile kurumsal yapımlar yönetmiş ve bazı filmlerde sanat yönetmeni olarak görev yapmıştır.

Kaynakça

ÖZGÜÇ, A. (2003). *Türk film yönetmenleri sözlüğü* (2. baskı). İstanbul: Agora Kitaplığı.

SCOGNAMİLLO, G. (2003). *Türk sinema tarihi* (2. baskı). İstanbul: Kabalcı Yayınevi.

TEKSOY, R. (2007). *Rekin Teksoy'un Türk sineması* (1. baskı). İstanbul: Oğlak Yayıncılık.

<https://www.imdb.com/name/nm0960253/>

<https://www.kameraarkasi.org/yonetmenler/yavuzozkan.html>

<http://z1filmatolyesi.com/yavuz-ozkan/>